

Danmarks Apotekerforening

Analyse

6. november 2020

Prisen på lægemidler falder til historisk lavt niveau trods fortsatte leveringsvigt

De gennemsnitlige priser på apoteksforbeholdte lægemidler er faldet støt de seneste mange år. Den udvikling blev for en stund afbrudt af stigninger i 2019 som følge af leveringsvigt på medicin. Men i 2020 ser den generelle udvikling ud til at fortsætte, og i august 2020 var apotekets gennemsnitlige medicinpriser således de laveste, der hidtil er målt. Og det til trods for, at der fortsat er relativt mange leveringsvigt.

Prisen på apoteksforbeholdte lægemidler falder stort set hvert eneste år. Faktisk er den gennemsnitlige pris på et lægemiddel på apoteket næsten halveret siden 2005. Indtil videre har 2019 været atypisk, da udviklingen for en stund vendte, og den gennemsnitlige pris steg med 1,6 procent i forhold til året før. De gennemsnitlige priser er dog faldet igennem 2020. De ligger nu fem procent lavere end ved samme tid sidste år og godt en procent lavere end de hidtil laveste priser, der blev målt tilbage i november 2018.

Udvikling i pris per døgndosis for apoteksforbeholdte lægemidler

Kilde: Sundhedsdatastyrelsens DDD-baserede lægemiddelprisindeks.

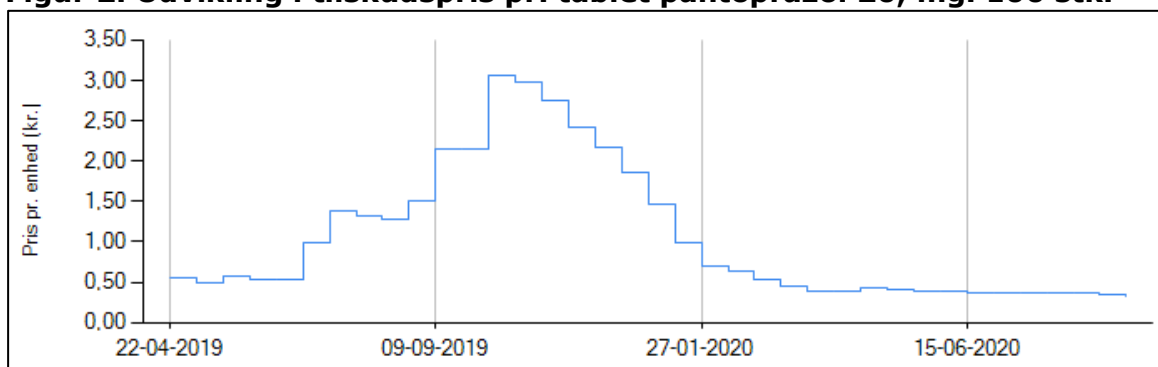
Note: Seneste observation er fra august 2020. Procentsatserne i figuren angiver udviklingen i den gennemsnitlige pris i det enkelte år i forhold til året før. Det vil sige, at i 2019 betalte danskerne i gennemsnit 1,6 procent mere for en døgndosis, end de gjorde i 2018. Omvendt betalte borgerne i august 2020 i gennemsnit 5,3 procent mindre for en døgndosis, end de gjorde i samme måned året før.

Pris, udbud og efterspørgsel

Det er en velkendt markedsmechanisme, at prisen på et produkt stiger, når der er mangel på det. Det gælder også lægemidler. Som beskrevet i en tidligere analyse¹ skyldes en stor del af prisstigningerne i 2019 da også, at der var leveringssvigt for en række lægemidler, som grossisterne i en kortere eller længere periode ikke kunne levere til apotekerne. Efterfølgende er leveringssituationen på flere af disse lægemidler i vid udstrækning normaliseret, og de fleste af priserne er gradvist faldet igen.

Figur 2 nedenfor illustrerer et eksempel på den typiske udvikling. Her er det Pantoprazol, der er et hyppigt anvendt lægemiddel mod mavesår m.v. I forsommeren 2019 var der leveringssvigt på lægemidlet. Det er tydeligt at aflæse effekten på prisen: Mens en enkelt tablet tidligere kostede omkring 50 øre, steg prisen på en tablet til 3 kroner i løbet af efteråret 2019. Prisen på en pakke med 100 stk. steg altså med 250 kr. Som det fremgår, blev situationen normaliseret, og prisen er igen nede på omkring 50 kr. for en pakke med 100 tabletter. Sådan ser det ofte ud, når der sker pludselige fald i udbuddet af en vare på markedet. Priserne stiger. Men hvis udbud og efterspørgsel normaliseres, vender priserne også tilbage til det tidligere leje.

Figur 2. Udvikling i tilskudspris pr. tablet pantoprazol 20, mg. 100 stk.

Kilde: Medicinpriser.dk

Flere leveringssvigt

Antallet af lægemidler, som ikke kan leveres, er steget de seneste år. Figur 3² illustrerer denne udvikling med udgangspunkt i de såkaldte *varenumre*. Det vil sige specifikke lægemidler fra en given producent i en given lægemiddelform, dosis og pakningsstørrelse – fx en pakke Lamictal med tabletter med 25 mg af det virksomme stof Lamotrigin fra GSK Pharma.

Som det fremgår af figur 3 er udviklingen ikke til at tage fejl af. Selvom det er gået lidt op og ned, er antallet af leveringssvigt steget mere, end det er faldet. I januar 2015 var der 787 varenumre i leveringssvigt. I oktober 2020 var 1.247 varenumre i leveringssvigt. Til sammenligning findes der i alt cirka 10.500 varenumre på det danske lægemiddelmarked.

At et varenummer ikke er tilgængeligt, behøver hverken påvirke priserne eller borgerens adgang til behandling. Hvis det fx ikke er muligt at få Lamictal fra GSK Pharma i 25 mg, kan det være, at der er et andet lægemiddel i samme styrke og med samme indholdsstof på markedet. Sådan er det ofte. Og så kan apoteket uden videre udlevere det andet lægemiddel til borgeren.

¹ Jf. <https://www.apotekerforeningen.dk/-/media/apotekerforeningen/analyseroekonomi/29012020analyse--udviklingen-i-lgemiddelpriser.pdf>

² Leveringssvigt for lægemidler er i denne analyse opgjort pr. 14 dages prisperiode. Det betyder, at der er tale om et øjebliksbillede, som illustrerer antallet af forskellige lægemidler, der ikke kan leveres på det givne tidspunkt. Opgørelsen kan ikke sige noget om, hvor længe enkelte lægemiddel har været i leveringssvigt.

Figur 3. Udvikling i leveringsvigt, antal varenumre

Note: Figuren illustrerer et tre måneders glidende gennemsnit. Den seneste observation er fra oktober 2020.
 Kilde: Danmarks Apotekerforening på baggrund af data fra Lægemiddelstyrelsen

Selvom antallet af varenumre i leveringsvigt er steget, er det kun i forbindelse med to ud af 100 besøg på landets apoteker, at borgeren ikke med det samme kan få udleveret det efterspurgte lægemiddel. I langt de fleste tilfælde, hvor det efterspurgte lægemiddel mangler, kan apoteket nemlig tilbyde et lægemiddel, der svarer til det, som er i leveringsvigt. Og i en række andre tilfælde kan apoteket skaffe lægemidlet hjem til dagen efter. Derfor er antallet af varenumre i leveringsvigt ikke udtryk for, hvor omfattende problemet er set i forhold til, om borgeren kan fortsætte sin lægemiddelbehandling. Og påvirkningen på lægemiddelpriserne er mindre, når der er tilsvarende lægemidler på markedet.

Paknings- og lægemiddelgrupper

Det er en anden situation, hvis det er hele paknings-³ eller lægemiddelgrupper⁴, der ikke er tilgængelige.⁵ Så skal borgeren konsultere sin læge og bede om en fornyet ordination, for apotekerne må kun substituere inden for samme pakningsgruppe. Apotekerne må gerne udlevere et lægemiddel i en mindre pakning, men ikke i en

³ En *pakningsgruppe* er en gruppe pakninger med det samme virksomme stof i samme styrke, lægemiddelform og mængde. Det kan fx være alle varianter af det kolesterolsænkende lægemiddel simvastatin i pakninger med 100 tabletter med 10 mg af det virksomme stof. Hvis lægemidlet er tilgængeligt i 30 styks pakninger eller i 20 mg tabletter, er det andre pakningsgrupper, da mængden eller styrken er en anden.

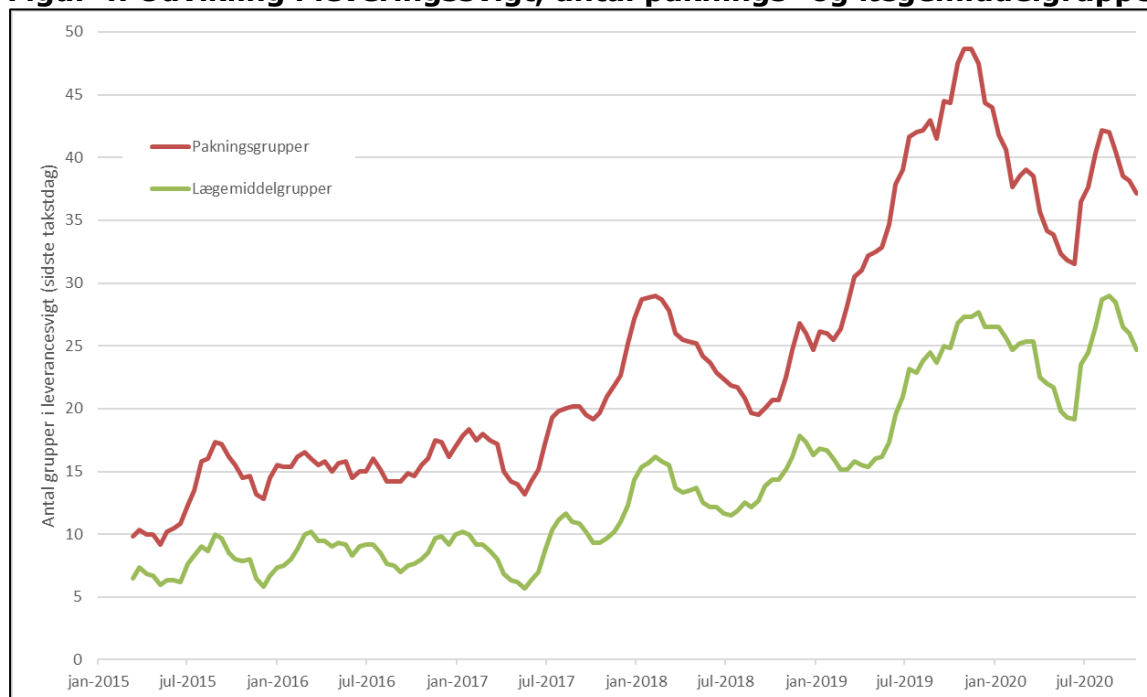
⁴ En *lægemiddelgruppe* består af alle varianter af et virksomt stof. Det vil fx sige, at pakninger – uanset størrelse, form og styrke – med det virksomme stof simvastatin er i samme lægemiddelgruppe. Hvis lægemiddelgruppen er tom, er det som udgangspunkt ikke muligt at få simvastatin i nogen form eller styrke.

⁵ Det skal bemærkes, at der også er lægemiddelpakninger, som *ikke er i en paknings- eller lægemiddelgruppe*. Derfor risikerer en opgørelse af leveringsvigt, som alene tager udgangspunkt i disse to størrelser, at underestimere den faktiske mangelsituation. Der findes i dag omkring 180 lægemiddelpakninger, som er i leveringsvigt hos begge grossister, men som ikke er med i nogen pakningssubstitutionsgruppe, og som apoteket derfor ikke umiddelbart kan substituere til en anden pakning. Imidlertid er der blandt disse leveringsvigt kun 25 tilfælde, hvor alle pakninger med et givent lægemiddelstof i en bestemt lægemiddelform er i leveringsvigt. I de øvrige tilfælde vil lægen ofte kunne løse problemet ved at ændre ordinationen til samme lægemiddelstof i samme form, men fra en anden producent, i en anden pakningsstørrelse eller i en anden styrke, så borgeren kan fortsætte behandlingen med lægemidlet. Disse lægemidler, der ikke er med i nogen substitutionsgruppe, indgår ikke i resten af denne analyse.

større pakning, med en anden styrke, en anden lægemiddelform eller et andet virksomt stof. Når der er hele paknings- eller lægemiddelgrupper, som er utilgængelige, kan det både få betydning for borgerens behandling og for lægemiddelpriserne og dermed for behandlingspriserne.

De senere år er der sket en stigning i antallet af hele pakningsgrupper og lægemiddelgrupper, der har været i leveringsvigt, jf. figur 4.

Figur 4. Udvikling i leveringsvigt, antal paknings- og lægemiddelgrupper

Note: Figuren illustrerer et gennemsnit for de seneste seks 14-dages prisperioder.

Kilde: Danmarks Apotekerforening på baggrund af data fra Lægemiddelstyrelsen

I 2015 var der omkring 10 pakningsgrupper og seks-syv lægemiddelgrupper, der var i leveringsvigt. Det tal er steget støt indtil sommeren 2019, hvor der var omkring 45 pakningsgrupper og 25 lægemiddelgrupper, der var i leveringsvigt.

Antallet af leveringsvigt i såvel paknings- som lægemiddelgrupper faldt i første halvdel af 2020, men er steget igen henover sommeren, for så at falde lidt igen på det seneste. I oktober 2020 var omkring 37 pakningsgrupper og 25 lægemiddelgrupper i leveringsvigt.